

การกำหนดวาระข่าวสารและการใช้ภาษาสร้างภาพความรุนแรง
ทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553
ในภาษาพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์
Agenda Setting and Language Usage Reflecting
Political Violence between March and May 2010
on Newspapers' Front Page Headlines

สรลักษ์ณ์ พงษ์โพธิ์*

Soralak Pongpo

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาษาพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในแง่มุมต่างๆ ดังนี้ ความถี่และขนาดพื้นที่ในการกำหนดวาระข่าวสาร การกำหนดกรอบการรับรู้ผ่านการใช้คำสร้างภาพ และการกำหนดทิศทางประเด็นต่อฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) และฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง

งานวิจัยนี้วิเคราะห์ภาษาพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ในช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองระหว่างวันที่ 12 มีนาคม-19 พฤษภาคม พ.ศ.2553 โดยเลือกศึกษาเฉพาะพาดหัวข่าวใหญ่ (banner) หน้าหนึ่งจากหนังสือพิมพ์แนวประชานิยมหรือเชิงปริมาณคือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพคือ หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยมคือ หนังสือพิมพ์แนวหน้า รวมจำนวนพาดหัวข่าวทั้งสิ้น 207 ชิ้น

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาวัฒนธรรมสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. ติดต่อได้ที่: foncommarts@gmail.com

ผลการศึกษาพบว่าหนังสือพิมพ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ฉบับให้ความสำคัญกับการระบุว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นความเคลื่อนไหวของฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง โดยปรากฏที่หนังสือพิมพ์มติชนมากที่สุด อันดับสองคือฝ่ายรัฐบาล โดยปรากฏที่หนังสือพิมพ์มติชนมากที่สุดเช่นเดียวกัน และน้อยที่สุดคือฝ่ายอื่นๆ โดยปรากฏที่หนังสือพิมพ์แนวหน้ามากที่สุด

ในส่วนของการขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวใหญ่พบว่า นสพ. (กลุ่มตย.) ให้พื้นที่กับฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง โดยปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด อันดับสองคือให้พื้นที่พาดหัวข่าวใหญ่กับฝ่ายรัฐบาลโดยปรากฏในหนังสือพิมพ์มติชนมากที่สุด อันดับสามคือให้พื้นที่พาดหัวข่าวใหญ่กับฝ่ายอื่นๆ โดยปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด

ผลวิเคราะห์และเปรียบเทียบการสร้างกรอบการรับรู้ความรุนแรงทางการเมือง พบว่า นสพ. (กลุ่มตย.) ใช้สมญานามเพียงอย่างเดียวในการระบุชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคลฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชน และฝ่ายอื่นๆ ที่ให้ภาพความรุนแรงทางการเมือง

สำหรับประเด็นใช้คำสร้างภาพความรุนแรงทางการเมือง พบว่าหนังสือพิมพ์แนวประชานิยมและหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม สร้างกรอบการรับรู้ความรุนแรงทางการเมืองมากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยหนังสือพิมพ์แนวหน้าใช้คำสร้างภาพความรุนแรงทางการเมืองเป็นจำนวนและคำเฉลี่ยที่มากที่สุด

สำหรับการกำหนดทิศทางประเด็น ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าหนังสือพิมพ์แนวประชานิยม (ไทยรัฐ) หนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม (แนวหน้า) และหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (มติชน) กำหนดทิศทางประเด็นเป็นเชิงบวก ต่อฝ่ายรัฐบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยหนังสือพิมพ์แนวหน้ามีการกำหนดทิศทางประเด็นเป็นเชิงบวกต่อฝ่ายรัฐบาลมากที่สุด รองลงมาคือ มติชน และไทยรัฐ ตามลำดับ

คำสำคัญ: การกำหนดวาระข่าวสาร; ภาษาสร้างภาพ; ความรุนแรงทางการเมือง; พาดหัวข่าวหน้าหนึ่ง

Abstract

The aim of this research is to study and compare the language used in the front page headline of newspapers in various dimension: frequency, size of areas used for agenda, now the headlines are framed through the use of language aimed to depict the image and how they positioned themselves as they criticized the government, the red t-shirt group, and the other groups related to political violence issues.

The data were collected from headlines of three newspapers focusing on banners between March 12 and May 19, 2010 in selected newspaper "Thairath", representing popular newspaper, "Matichon", as quality newspaper and "Naewna", represented semi-quality and semi-popular newspaper. In total 207 headlines were examined.

The results indicate that all three newspapers emphasized that the Thai political violence was initiated by the red t-shirt's movement was the most used theme. Matichon was underlined this particular issue most often. The second devoted its space to the second topic was the emphasis on the government as the one who initiated the violence. Like the first theme, Matichon was also the one who most often emphasized this issue. The third the emphasis on the other groups as the Thai political violence initiators, which most appeared in Naewna.

Finding also reveal that the most areas size of banner on all three newspapers was given to the news claiming the red t-shirt group was responsible for the violence. This was most seen in Thairath. The second was given to the news that claimed responsibility from the government most found in Matichon. The third the news regarding the other groups as the violence initiations most respectively appeared in Thairath.

Content analysis to better understand media framing found that the samples used only nicknames to identify an individual or groups that represented the red t-shirt and the other groups related to political violence.

With regard to word usage to depict the image of the political violence, it was found that popular newspaper (Thairath) and the semi-quality and semi-popular newspaper (Naewna) presented the higher rate of such the word usage, comparing to Matichon, the quality newspaper. This was supported by the hypothesis testing at the 0.05 level of significance. Naewna used the most numbers of words making the highest average rate of the word usage regarding the political violence.

In respect with agenda setting, the distinction of the hypothesis testing at the 0.05 level of significance indicate that the popular newspaper (Thairath), the semi-quality and semi-popular newspaper (Naewna), and the quality newspaper (Matichon) showed their positive points of view towards the government side. Naewna most showed its the positive points of view toward the government side, followed by Matichon and Thairath respectively.

Keywords: agenda setting; language usage; political violence; front page headline

บทนำ

ในสังคมประชาธิปไตย การสื่อสารโดยเฉพาะการสื่อสารมวลชนมีบทบาทสำคัญต่อการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารให้สมาชิกในสังคมได้รับรู้และมีส่วนร่วมกับการเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะการรายงานข่าวสารสาธารณะส่วนใหญ่กระทำผ่านสื่อมวลชนแขนงต่างๆ โดยเฉพาะด้านการเมือง (เสถียร เชยประทับ, 2540: 1) ในการรายงานข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ “ข่าวหน้าหนึ่ง” คือส่วนประกอบสำคัญทำหน้าที่บอกประเด็นข่าวที่คัดเลือกแล้วว่าสำคัญที่สุดให้ประชาชนได้รับ

ทราบเพื่อรู้เท่าทันเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ทั้งในเวลาปกติ หรือในเวลาที่สังคมตกอยู่ท่ามกลางสถานการณ์ความรุนแรงหรือความขัดแย้ง ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

การเสนอแนะเนื้อหาของสื่อมวลชนสามารถสร้างความรู้สึกร่วมเกี่ยวกับเรื่องราวของชุมชนและของชาติให้แก่ประชาชน ทำให้เหตุการณ์ดิบจำนวนมากมีสาระและมีความสำคัญในทางการเมือง อันเป็นที่มาของอิทธิพลของสื่อมวลชนในการกำหนดหัวข้อหรือเรื่องที่ควรได้รับความสนใจ เนื่องจากเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวันมีมากเกินไปที่สื่อมวลชนจะรายงานทั้งหมดได้ เพราะฉะนั้นจึงต้องเลือกมารายงาน กล่าวอีกนัยหนึ่งความสำคัญของเหตุการณ์ทางการเมืองขึ้นอยู่กับการณ์ที่เหตุการณ์นั้นจะถูกกำหนดเป็นวาระ (agenda setting) ของสื่อมวลชนหรือไม่ (เสถียร เชยประทับ, 2540: 281) หากไม่มีปรากฏการณ์ทางการเมืองใดๆ เกิดขึ้นในสังคมก็คงไม่มีความจำเป็นในการรายงานข่าวสารการเมืองให้ปรากฏบนสื่อสารมวลชน (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2537: 210-212) แต่โดยทั่วไปสังคมการเมืองที่เป็นพหุนิยมย่อมมีความขัดแย้งทางการเมืองอยู่เสมอ โดยปรากฏในรูปการสื่อสารการเมืองเชิงความขัดแย้งซึ่งต่างฝ่ายต่างอ้างความชอบธรรมและความถูกต้องของฝ่ายตนเอง พร้อมกับอ้างความไม่ชอบธรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง และในที่สุดก็มีส่วนผลักดันให้สื่อมวลชนซึ่งเป็นผู้เสนอข่าวต้องเข้าร่วมในความขัดแย้งไม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่สื่อมวลชนเห็นว่าชอบธรรมกว่าหรือให้ผลประโยชน์ทางการเมืองสูงกว่า ซึ่งสามารถตรวจสอบความเอนเอียงของสื่อมวลชนได้โดยการวิเคราะห์สาระในประเด็นการครอบคลุมสื่อ (media coverage) ไม่ว่าในเรื่องความตระหนักในความสำคัญ การรับรู้ และการยอมรับในความขัดแย้ง ซึ่งปรากฏในข่าวที่แตกต่างกันในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

พาดหัวข่าว (headline) ในหน้าหนึ่ง (front page) เป็นพื้นที่ส่วนสำคัญแห่งแรกและเป็นหัวใจของหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอประเด็นข่าวที่น่าสนใจที่สุดของวันนั้นๆ ให้ผู้อ่านทราบ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อดึงดูดและกระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน บอกประเด็นหลักที่สำคัญที่สุดของข่าว บอกลำดับความสำคัญของข่าว

จากขนาดตัวอักษรของพาดหัวข่าวที่แตกต่างกัน และสามารถบ่งบอกภาพลักษณ์ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ผ่านลักษณะตัวอักษร การจัดหน้า และการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน เพราะพาดหัวข่าวสามารถสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิก นโยบาย และจุดยืนของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ พาดหัวข่าวที่ดีสามารถบอกผู้อ่านได้ในเวลาอันรวดเร็วถึงสาระสำคัญของข่าวที่ได้รับการประเมินค่าแล้วจากบรรณาธิการ

เนื่องจากสาระในพาดหัวข่าวจะต้องเป็นประเด็นที่สำคัญน่าสนใจและดึงดูดผู้อ่านมากที่สุด ดังนั้นนักหนังสือพิมพ์จึงมักนิยมเขียนพาดหัวข่าวด้วยภาษาพูดมากกว่าภาษามาตรฐาน จูงใจผู้อ่านด้วยถ้อยคำลักษณะต่างๆ โดยการนำประเด็นสำคัญของเรื่องมาเป็นจุดเร้าความสนใจ กระตุ้นหันทออารมณ์ให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับเรื่องราวที่น่าเสนอ ให้ผู้อ่านมองเห็นภาพจากการอ่านข้อความพาดหัวข่าว ลักษณะของภาษาหนังสือพิมพ์จึงเป็นลักษณะเฉพาะตัว ถ้อยคำสั้นวน รูปแบบวิธีเขียน รวมทั้งระดับของภาษาที่ใช้จึงเป็นส่วนประกอบสำคัญในการเขียนภาษาพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ และเมื่อหนังสือพิมพ์เผยแพร่สู่สาธารณชนจึงมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการใช้ภาษา เพราะผู้อ่านชินหูชินตาจึงเกิดการเลียนแบบจนกระทั่งเป็นของธรรมดา (สนั่น ปัทมทิน, 2535)

การพาดหัวข่าว เป็นผลจากการกำหนดวาระข่าวสารของสื่อมวลชน ซึ่งช่วยให้ผู้รับสารรับรู้ประเด็นสาธารณะและเรื่องราวอื่นๆ ที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน และขึ้นความสำคัญของแต่ละประเด็นหรือหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งว่ามีมากน้อยเพียงใด ความสามารถที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงความคิดในหมู่ปัจเจกชนนี้ เป็นลักษณะสำคัญของอำนาจสื่อมวลชน (McCombs and Shaw, 1972, 1976) ซึ่งมีบทบาทสำคัญมากกว่าการเป็นเพียงผู้นำเสนอข่าวสารและความคิดเห็นเท่านั้น (Cohen, 1963) สื่อมวลชนอาจไม่ประสบความสำเร็จมากนักในการบอกให้ประชาชนคิดอย่างไร (what to think) แต่มักประสบความสำเร็จอย่างมากในการบอกให้ประชาชนคิดเกี่ยวกับอะไร (what to think about) ผลงานการศึกษาของแม็คคอมบ์ส และชอว์ (McCombs and Shaw, 1972) พบว่าผู้อ่านหนังสือพิมพ์ไม่เพียงแต่ได้รับรู้ว่าประเด็นอะไรที่น่าเสนอผ่านสื่อมวลชนเท่านั้น แต่ยังรับรู้ถึง

ระดับความสำคัญของประเด็นที่น่าเสนอด้วย โดยรับรู้ได้จากจำนวนหรือปริมาณความถี่ของข่าวสารในประเด็นนั้น รวมทั้งตำแหน่งที่ข่าวสารปรากฏในสื่อว่าโดดเด่นสำคัญเพียงใด กระบวนการเลือกสรร ตกแต่งประเด็นเนื้อหาของสื่อนี้เองคือการกำหนดวาระข่าวสารให้กับผู้รับสารในสังคม (พีระ จิโรสภณ, 2546)

นอกจากนั้น การเขียนพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งโดยการคัดเลือกประเด็นที่สำคัญที่สุดผนวกกับการใช้ภาษาในการพาดหัวข่าวด้วยภาษาที่หือหาว เร้าอารมณ์ เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน หรือเพื่อเบนความสนใจของผู้อ่านให้หันเหไปทางใดทางหนึ่งนั้น ยังสามารถพิจารณาตามแนวคิดเรื่อง “การกำหนดกรอบการรับรู้ของสื่อมวลชน” (media framing) ซึ่งแทนคาร์ดและคณะ (Tankard, 1991) นิยามว่าเป็นการจัดระเบียบข่าวสารของสื่อมวลชนด้วยวิธีการเลือกสรร (selection) การเน้น (emphasis) การเจาะจง (exclusion) และการขยายตกแต่ง (elaboration) ซึ่งเขาเห็นว่าการสร้างกรอบการรับรู้ของสื่อมวลชนทำให้ประเด็นที่ถูกคัดเลือกมานำเสนอนั้นดูน่าเชื่อถือสมจริงสมจังและน่าสนใจ ซึ่งเป็นกลวิธีในการกำหนดความจริงจากข้อเท็จจริงที่ดูสมจริง แต่เป็นความจริงเพียงในกรอบที่สื่อมวลชนกำหนดเท่านั้น (พีระ จิโรสภณ, 2546)

ตามแนวคิด “สื่อคือตัวสาร” (the medium is the message) ของมาร์แชล แมคลูฮัน (อ้างใน อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ และคณะ, 2550: 542) สื่อแต่ละประเภทมีวิธีการในการนำเสนอสารเพื่อสร้างความจริงให้กับผู้รับสารแตกต่างกัน ด้วยเรื่องราวหรือเหตุการณ์เดียวกัน สื่อต่างชนิดกันอาจสื่อสารต่างกัน สร้างความรู้สึกลงในอรรถรสที่แตกต่างกันให้กับผู้รับสาร ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนจากสำนักปรากฏการณ์นิยม (phenomenology) เช่น อัลเฟรด ชูทซ์ (A.Schutz) หรือ จอร์จ เฮอร์เบิร์ต มีด (G.M. Mead) ที่เชื่อว่า “ความเป็นจริง” (reality) เป็นสิ่งที่มนุษย์ประกอบสร้าง (construct) ขึ้นมา สิ่งที่เรียกว่า “ข่าว” (news) นั้น มิใช่เป็นการรายงานความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ หากแต่เป็นการ “ประกอบสร้าง” ความเป็นจริงขึ้นมาจากเหตุการณ์นั้น ดังนั้นในแง่มุมมองของการทำข่าว (making news) จึงเป็นลักษณะหนึ่งของ “การประกอบสร้างความจริงโดย

ตัวมันเองมากกว่าเป็นภาพของความจริงที่แท้จริงการรายงานข่าวจึงเป็นการสร้างความจริงทางสังคม (news in the social construction of reality) ผ่านกระบวนการคัดเลือก ประมวลแต่งข่าวสารตามหลักเกณฑ์วิชาชีพและเงื่อนไขต่างๆ” (กาญจนา แก้วเทพ, 2551: 325)

หากมองย้อนกลับไปที่เหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองของประเทศไทยเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2535 หรือที่เรียกกันทั่วไปว่าเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” คนไทยจำนวนล้านคนได้เห็นภาพความทารุณโหดร้ายของเหตุการณ์บ้านเมืองผ่านทางหน้าหนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นปลิว และโทรทัศน์ ซึ่งสื่อมวลชนทำหน้าที่ถ่ายทอดเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองเหล่านั้นให้แก่ประชาชนได้รับทราบจนประชาชนมีความรู้สึก “ร่วมกัน” และจดจำเหตุการณ์ความรุนแรงครั้งนั้นได้อย่างติดตา ต่อมาในช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม พ.ศ.2553 เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองขึ้นในสังคมไทยระหว่างฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ภาพที่ปรากฏอย่างเด่นชัดบนพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันทุกฉบับ คือการชูประเด็นเหตุการณ์ความรุนแรงและความขัดแย้งทางการเมืองอย่างต่อเนื่องยาวนานกว่า 2 เดือน โดยหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับกระตุนการรับรู้ของประชาชนโดยการหยิบยกหรือให้ความสำคัญกับความเคลื่อนไหวของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุม นปช. ในบางประเด็นเป็นพิเศษ ซึ่งปรากฏอย่างเด่นชัดใน “พาดหัวข่าวใหญ่” (banner) ที่แตกต่างกันของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

ข้อพิจารณาที่น่าสนใจคือ ภายใต้สถานการณ์วันเดียวกัน หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับให้ความสำคัญกับประเด็นที่ปรากฏในพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งแตกต่างกัน ดังตัวอย่างตารางแสดงพาดหัวข่าวใหญ่ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน และแนวหน้าระหว่างวันที่ 12-15 มีนาคม พ.ศ.2553

วันที่	ไทยรัฐ	มติชน	แนวหน้า
12 มี.ค. 53	นายกฯ-ขุนทหาร ปักหลัก ร.11 รับมือ มือบแดง	แดงขีดเส้น 14 มี.ค. ต้องยุบ ลั่น 'ยึด' ทั้ง กทม.	แดงดีเดย์แตกหัก ยึด 6 จุดป่วนกรุง
13 มี.ค. 53	เคลื่อนไหวขบวนจาก ตจว. มือบแดง ทะลักกรุง	แดงชี้คนน้อยแค่ โหมโรง 'มาร์ค' ไม่ สนคำขู่ 'ยุบ' 'ทักษิณ' เผ่นจากดูไบ	'แม้ว' โผล่เขมร เร่ง ปิดเกมล้มรัฐบาล
14 มี.ค. 53	แดงแหกด่านฉลุย พริบกรุง ประกาศขอ แตกหัก	จี 'ป้า-มาร์ค-อนุพงษ์- สนธิ์'ลง 'สัทยาบัน'	จ่อจัด พรก.ฉุกเฉิน/ แดงทะลักยึด กรุงเทพฯ
15 มี.ค. 53	นปช. ขีดเส้น 24 ชม. ยุบสภา	เสื้อแดงยกพลแสน ทวงยุบสภา 'บุกราบ 11' วันนี้ 'มาร์ค' สวน 'มีสิทธิอยู่ครบ วาระ'	สมุนแม้วเผชิญหน้า กองทัพ เข็มบุก ราบ 11 ปีบ 'มาร์ค' ยุบสภาก่อนเที่ยง

ตารางแสดงตัวอย่างพาดหัวข่าวใหญ่ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน และแนวหน้า
ระหว่างวันที่ 12-15 มีนาคม พ.ศ.2553

จากตัวอย่างพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 3 ฉบับคือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน และแนวหน้า ในวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2553 ซึ่งเป็นวันที่กลุ่มแกนนำ นปช. ในฐานะผู้จัดการชุมนุมทางการเมือง เริ่มวางแผนระดม ผู้สนับสนุน (แนวร่วม) ให้เดินทางมาชุมนุมอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรก มีเป้าหมายเพื่อเรียกร้องให้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ประกาศยุบสภา และจัดการเลือกตั้งใหม่ “ข่าวใหญ่” ที่ทุกฉบับให้ความสำคัญและเลือกนำเสนอ คือ ประเด็นการเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ชุมนุม นปช. และฝ่ายรัฐบาล แต่หากพิจารณาถึง ลงไปในแง่มุกตลกเลือกประเด็นสำหรับเขียนพาดหัวข่าวหน้าหนึ่ง โดยพิจารณา เฉพาะส่วนที่เป็น “พาดหัวข่าวใหญ่” ข้อพิจารณาที่น่าสนใจคือ ภายในพื้นที่ที่

จำกัดของพาดหัวข่าวใหญ่ซึ่งมีลักษณะเป็นตัวอักษรขนาดใหญ่ที่สุด ที่ผ่านกระบวนการคัดเลือกจากกองบรรณาธิการข่าวว่าเป็นเหตุการณ์ที่สำคัญที่สุดและถือเป็นจุดขายสำคัญของหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับ โดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้อ่านให้ได้มากที่สุดนั้น หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับให้น้ำหนักในการกำหนดวาระข่าวสารการสะท้อนเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองโดยการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับสถานการณ์ความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่แตกต่างกัน

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นฉบับเดียวที่ให้ความสำคัญกับประเด็นความเคลื่อนไหวของฝ่ายรัฐบาลและวิธีการรับมือกับการชุมนุมของกลุ่มผู้ชุมนุมชน. จากการพาดหัวข่าวใหญ่ว่า นายกษ-ขุนทหาร**ปักหลัก ร.11** รับมือมีอบแดง (ไทยรัฐ 12 มี.ค. 53) แตกต่างจากหนังสือพิมพ์มติชนและแนวหน้าที่ให้ความสำคัญกับความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ชุมนุมชน. จากการพาดหัวข่าวใหญ่ว่า แดงขีดเส้น 14 มี.ค. ต้องยุบ **ล้น ‘ยึด’ ทั้งกม.** (มติชน 12 มี.ค.53) **แดงดีเดียว แดงหักยึด 6 จุดป่วนกรุง** (แนวหน้า 12 มี.ค. 53)

จากความแตกต่างในการให้ความสำคัญในการเสนอประเด็นความเคลื่อนไหวทางการเมืองของฝ่ายต่างๆ ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนั้น กาญจนา แก้วเทพ (2542: 264-266) กล่าวว่า เป็นลักษณะที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่นักข่าวในแต่ละองค์กรมีวัฒนธรรมในการเลือกสรรข้อเท็จจริงที่จะเป็นข่าวแตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดจากการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในฐานะนายประตูข่าวสาร หรือผู้เฝ้าประตูสาร หรือผู้กรองสาร ซึ่งเคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin) เป็นบุคคลแรกที่นำคำศัพท์นี้มาใช้เพื่ออธิบายบทบาทของผู้สื่อสารในกระบวนการสื่อสารมวลชน กล่าวคือ “gatekeeper” เป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ควบคุมการส่งต่อข่าวสารต่างๆ ในลักษณะที่จะยอมให้ข่าวสารไหลไป หรือระงับไม่ให้ข่าวสารถูกส่งต่อไป ซึ่งกิจกรรมในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์นี้มีส่วนคล้ายกับผู้เฝ้าประตู เพราะจากต้นตอแหล่งข่าวซึ่งมีข่าวสารมากมาย บรรณาธิการข่าวจะทำหน้าที่คัดเลือกข่าวสารเพียงบางชิ้นเพื่อตีพิมพ์ ส่วนอีกหลายชิ้นก็อาจถูกโยนทิ้งตะกร้า

ข่าวสารที่ถูกคัดเลือกนี้ถูกตัดแต่งให้เหมาะสมกับเวลา เนื้อที่ หรือลักษณะสื่อเพื่อส่งไปยังผู้อ่าน ผู้ฟังหรือผู้ชม (พีระ จิรโสภณ, 2551: 163-164)

นอกจากการกำหนดวาระข่าวสารด้วยกระบวนการคัดเลือกประเด็นที่สำคัญที่สุดในการเขียนพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งที่เป็น “ข่าวใหญ่” ที่แตกต่างกันแล้ว การใช้ภาษาในการเขียนพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับใช้คำสร้างภาพเกี่ยวกับความรุนแรงทางการเมืองที่แตกต่างกัน โดยการเลือกใช้คำที่เน้น เจาจะง หรือขยายประเด็นเพื่อเป็นการให้ความหมายเชิงบวกกับการเคลื่อนไหวของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เช่น แดงแหกด่านฉลุยฟรีกรุง ประกาศขอแตกหัก (ไทยรัฐ 14 มีนาคม 2553) หรือการเลือกใช้คำที่ให้ความหมายในเชิงลบเช่น หนี “มาร์ค” ยุบสภาก่อนเที่ยง (แนวหน้า 15 มีนาคม 2553) จี้ “ป้า-มาร์ค-อนุพงษ์-สนธิ” ลง “สัตยาบัน” (มติชน 14 มีนาคม 2553) เป็นต้น

ในกระบวนการการรายงานข่าวสื่อมวลชนยึดหลักปรัชญาแห่งวิชาชีพวารสารศาสตร์ คือความเป็นกลาง (objectivity) ซึ่งนักหนังสือพิมพ์ทุกยุคทุกสมัยเชื่อว่าหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์คือ การเปิดเผยความจริง (truth) (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ และคณะ 2550: 327) อย่างไรก็ตามสื่อมวลชนมักถูกตั้งข้อสังเกตและถูกวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องของการทำหน้าที่ประดุจ “กระจกส่องสะท้อนให้เห็นความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม” การแสวงหาความจริงที่เชื่อกันมาตลอดนั้น กำลังถูกตั้งคำถามว่า ความจริงมีอยู่หรือไม่ในสังคม เพราะความเป็นจริงที่มีอยู่นั้นล้วนเป็นสิ่งประกอบสร้างโดยสังคม (social construction of reality) หรือของกลุ่มคนที่มีอำนาจในขณะนั้นๆ เท่านั้น

“ภาษาพาดหัวข่าวหน้าหนึ่ง” ของหนังสือพิมพ์แนวประชานิยม หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ และหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม ที่สร้างกรอบในการรับรู้ความจริงผ่านการคัดเลือกประเด็นที่สำคัญที่สุด และการปรุงแต่งภาษาได้อย่างโดนใจผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย ทำให้การสะท้อนภาพความจริงจากข้อเท็จจริงต่างๆ อาจส่งผลให้กรอบการรับรู้ของผู้อ่านเบี่ยงเบนไปในทิศทางใดทางหนึ่ง ซึ่งหนังสือพิมพ์แนวประชานิยมที่มุ่งให้ความสำคัญต่อชาวประเภทเร้าอารมณ์ และมี

จุดเด่นในการนำเสนอและการใช้ภาษาที่มักเน้นความตื่นเต้น เร้าใจ มีสีสัน มากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพที่มุ่งให้ความสำคัญต่อข่าวสารที่มีความซับซ้อนของเนื้อหาและเหตุการณ์ และมีการใช้ภาษาที่เน้นการให้ข้อมูลของเหตุการณ์ และการดึงดูดผู้อ่านในแง่ของการชูประเด็นข่าวมากกว่า (วิลาสินี พิพิธกุล, 2550: 302-303) สำหรับหนังสือพิมพ์ทั้งคุณภาพทั้งประชาานิยม นั้น บุญเลิศ ศุภดิกล (2527) กล่าวว่า เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะเนื้อหาผสมผสานกันระหว่างหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพและหนังสือพิมพ์ประเภทประชาานิยม หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ให้ความสำคัญต่อข่าวสารประเภทข่าวหนักและข่าวเบาในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน โดยในแต่ละฉบับนำเสนอเนื้อหาด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในขณะเดียวกันก็นำเสนอเนื้อหาประเภทให้ความบันเทิงและตื่นเต้นเร้าอารมณ์สำหรับผู้อ่านทั่วไป ดังนั้นภายใต้สถานการณ์ความรุนแรงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมไทย การใช้ภาษาพาดหัวข่าวที่แตกต่างกันอาจส่งผลทำให้เกิดภาพการเป็นผู้ตี-ผู้ร้าย คนผิด-คนถูก การสร้างอคติ-ความไม่เป็นกลาง ผลักดันให้เกิดกระแสการเลือกข้าง แบ่งฝักแบ่งฝ่ายอย่างชัดเจนของปัจเจกบุคคลได้

งานวิจัยเรื่อง “ภาษาพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์กับการสะท้อนเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553” ศึกษาและวิเคราะห์ภาษาพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในแง่มุมต่างๆ ดังนี้ ความถี่ และปริมาณพื้นที่ในการกำหนดวาระข่าวสาร และการกำหนดกรอบการรับรู้ ผ่านการใช้คำสร้างภาพ และการกำหนดทิศทางประเด็นในพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แนวประชาานิยม หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพและหนังสือพิมพ์ทั้งคุณภาพทั้งประชาานิยมว่ามีทิศทางในลักษณะอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการกำหนดวาระข่าวสารการสะท้อนเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 ในด้านความถี่ และขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวหน้าหนึ่งต่อฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุม

นปช. และฝ่ายอื่นๆ ของหนังสือพิมพ์แนวประชานิยม หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ และหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม

2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการสร้างกรอบการรับรู้ความรุนแรงทางการเมืองในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 ในพาดหัวข่าวหน้าหนึ่ง ด้านการใช้คำสร้างภาพความรุนแรงทางการเมือง และด้านการกำหนดทิศทางการเดินที่เป็นเชิงบวก เชิงลบ และตามข้อเท็จจริงต่อฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุม นปช. และฝ่ายอื่นๆ ของหนังสือพิมพ์แนวประชานิยม หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ และหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำสร้างภาพความรุนแรงทางการเมืองในพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งกับการกำหนดทิศทางการเดินในพาดหัวข่าวที่เป็นเชิงลบต่อฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุม นปช. และฝ่ายอื่นๆ ของหนังสือพิมพ์แนวประชานิยม หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ และหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม

วิธีการวิจัย

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาในภาษาพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ในช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองระหว่างวันที่ 12 มีนาคม-19 พฤษภาคม พ.ศ.2553 โดยมีวิธีการกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การกำหนดประชากร ประชากรสำหรับการวิเคราะห์เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ คือหนังสือพิมพ์รายวันแนวประชานิยมหรือเชิงปริมาณ หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ และหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม โดยกำหนดช่วงตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม-19 พฤษภาคม พ.ศ.2553

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์เนื้อหา โดยเลือกศึกษาเฉพาะพาดหัวข่าวใหญ่ (banner) หน้าหนึ่งจากหนังสือพิมพ์แนวประชาชนหรือเชิงปริมาณที่มีจำนวนจำหน่ายมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพที่มีจำนวนจำหน่ายมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพกึ่งประชาชนที่มีจำนวนจำหน่ายมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์แนวหน้า โดยกำหนดช่วงเวลาในการศึกษาทุกวันตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม–19 พฤษภาคม พ.ศ.2553 รวมจำนวน 69 วัน จากหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ รวมจำนวนพาดหัวข่าวทั้งสิ้น 207 ชิ้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือสำหรับงานวิจัยคือแบบบันทึกการลงรหัส (coding sheet) ประกอบด้วย

3.1 แบบบันทึกการกำหนดวาระข่าวสารเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองเพื่อใช้ในการจำแนกพาดหัวข่าวใหญ่ในแต่ละวันว่าเป็นความเคลื่อนไหวของบุคคล/กลุ่มบุคคลใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งผลที่ได้ผู้วิจัยนำมาใช้ในการนิยามความหมายเพื่อจำแนกบุคคล/กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง โดยแบ่งออกเป็น 3 ฝ่ายคือ ฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนปช. และฝ่ายอื่นๆ ประกอบด้วยแบบบันทึกต่อไปนี้

3.1.1 แบบบันทึกความถี่ (จำนวนครั้ง) ประเด็นพาดหัวข่าวว่าเป็นความเคลื่อนไหวของฝ่ายใด

3.1.2 แบบบันทึกขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวใหญ่ จากการวัดขนาดพื้นที่กว้าง x ยาว โดยวัดหน่วยเป็นตารางเซนติเมตรตามขนาดของกรอบพาดหัวข่าวใหญ่

3.2 แบบบันทึกการสร้างกรอบการรับรู้ความรุนแรงทางการเมืองเพื่อใช้ในการวิเคราะห์การใช้ภาษาพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ประกอบด้วย

3.2.1 แบบบันทึกการใช้คำ/ข้อความที่ให้ภาพความรุนแรงทางการเมือง ในการระบุถึงบุคคล/กลุ่มบุคคลที่ปรากฏในพาดหัวข่าว ได้แก่ การใช้ชื่อจริง/ การใช้ชื่อเล่น/ การใช้สมญานาม/ การใช้ตำแหน่ง/ การใช้ชื่อองค์กร/ หน่วยงาน/กลุ่มบุคคล (ชื่อเต็ม)/ การใช้ชื่อองค์กร/หน่วยงาน/กลุ่มบุคคล (ตัวย่อ/ ย่อคำ)/ การใช้สัญลักษณ์

3.2.2 แบบบันทึกการใช้คำ/ข้อความที่ให้ภาพความรุนแรงทางการเมือง ในการระบุความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองที่เกิดขึ้นว่าเป็นความเคลื่อนไหวของฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมฯ. และฝ่ายอื่นๆ โดยจัดกลุ่มประเภทของคำที่ใช้พิจารณาเป็น 3 ประเภท ได้แก่ คำกริยา คำวิเศษณ์ และคำนาม ตามเกณฑ์การวิเคราะห์คำสร้างภาพ โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์คำในหมวดหมู่ย่อยๆ ดังต่อไปนี้คำแสดงลักษณะ/ คำแสดงอาการและการเคลื่อนไหว/ คำแสดงอารมณ์ความรู้สึก/ คำแสดงเสียง/ คำเปรียบเทียบหรือเทียบเคียง/ คำแสดงอาการล้อเลียนเสียดสี/ คำฉายาหรือสมญานาม (หมายเหตุ คำฉายาหรือสมญานาม ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในส่วนนี้เนื่องจากได้วิเคราะห์ในส่วนของการระบุชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคล)

3.2.3 แบบบันทึกการกำหนดทิศทางประเด็นที่เป็นสาระหลัก (theme) พาดหัวข่าวใหญ่ ที่มีต่อฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมฯ. และฝ่ายอื่นๆ โดยพิจารณาคำ/ข้อความที่สะท้อนความหมายประเด็นของพาดหัวข่าวในภาพรวมประกอบด้วย

1. กำหนดทิศทางประเด็นตามข้อเท็จจริง หมายถึง การกล่าวถึงความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นตามข้อเท็จจริงโดยไม่มีการใช้คำ/ข้อความที่ให้ความหมายในทางบวกหรือลบต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ได้แก่ การกำหนดทิศทางประเด็นตามข้อเท็จจริงต่อฝ่ายรัฐบาล/ การกำหนดทิศทางประเด็นตามข้อเท็จจริงต่อฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมฯ. / การกำหนดทิศทางประเด็นตามข้อเท็จจริงต่อฝ่ายอื่นๆ

2. กำหนดทิศทางประเด็นเชิงบวก หมายถึง การกล่าวถึงความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นโดยใช้คำ/ข้อความที่ให้ความหมายทางบวก เช่น สนับสนุน ส่งเสริม ชื่นชม ได้แก่ การกำหนดทิศทางประเด็นเชิงบวกต่อ

ฝ่ายรัฐบาล/ การกำหนดทิศทางประเด็นเชิงบวกต่อฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมปช./ การกำหนดทิศทางประเด็นเชิงบวกต่อฝ่ายอื่นๆ

3. **กำหนดทิศทางประเด็นเชิงลบ** หมายถึงการกล่าวถึงความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นโดยใช้คำ/ข้อความที่ให้ความหมายทางลบ เช่น ความสูญเสียหรือความเสียหาย การไม่ประสบความสำเร็จ การลอบทำร้าย การปฏิเสธเงื่อนไขที่นำไปสู่สถานการณ์ที่ดีขึ้น ได้แก่ การกำหนดทิศทางประเด็นเชิงลบต่อฝ่ายรัฐบาล/ การกำหนดทิศทางประเด็นเชิงลบต่อฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมปช./ การกำหนดทิศทางประเด็นเชิงลบต่อฝ่ายอื่นๆ

4. **การวิเคราะห์ทางสถิติ** ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้มาจากผลการบันทึกจากการวิเคราะห์เนื้อหาพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ และนำมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 11.5 FOR WINDOWS โดยเลือกใช้สถิติเพื่ออธิบายผลการศึกษาและทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

4.1 **สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)** เป็นการหาค่าสถิติ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายผลการศึกษาต่อไปนี้

- ความถี่และขนาดพื้นที่ของพาดหัวข่าวที่เป็นการกำหนดวาระข่าวสารเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองของฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมปช. และฝ่ายอื่นๆ

- จำนวนคำสร้างภาพเกี่ยวกับความรุนแรงทางการเมืองในพาดหัวข่าวที่เป็นการระบุถึงบุคคล

- จำนวนคำสร้างภาพเกี่ยวกับความรุนแรงทางการเมืองในพาดหัวข่าวที่เป็นการระบุถึงเหตุการณ์

- ความถี่ของพาดหัวข่าวที่มีการกำหนดทิศทางประเด็นเป็นเชิงบวก ลบ และตามข้อเท็จจริงต่อฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมปช. และฝ่ายอื่นๆ

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการศึกษาที่ใช้สถิติเชิงอนุมานในการทดสอบสมมติฐาน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญของการทดสอบที่ 0.05 สามารถแจกแจงการใช้สถิติตามสมมติฐานการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. หนังสือพิมพ์แนวประชานิยมหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพและหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม มีการกำหนดวาระข่าวสารการสะท้อนเหตุการณ์ความรุนแรงทางทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 ในด้านความถี่และขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวหน้าหนึ่งต่อฝ่ายต่างๆ แตกต่างกันโดยจำแนกเป็นสมมติฐานย่อย ดังนี้

1.1 หนังสือพิมพ์แนวประชานิยมกำหนดวาระข่าวสารการสะท้อนเหตุการณ์ความรุนแรงทางทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ในด้านความถี่ของพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งต่อฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมปช.มากกว่าหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม และหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ทดสอบสมมติฐาน 1.1 โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)

1.2 หนังสือพิมพ์แนวประชานิยมกำหนดวาระข่าวสารการสะท้อนเหตุการณ์ความรุนแรงทางทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม พ.ศ.2553 ในด้านขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวหน้าหนึ่งต่อฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมปช.มากกว่าหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม และหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ทดสอบสมมติฐาน 1.2 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และใช้การทดสอบรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference หรือ LSD)

2. หนังสือพิมพ์แนวประชานิยม หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพและหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม สร้างกรอบการรับรู้ความรุนแรงทางทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 ในพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในการใช้คำสร้างภาพเกี่ยวกับความรุนแรงทางทางการเมือง และ ด้านการกำหนดทิศทางประเด็นแตกต่างกันโดยจำแนกเป็นสมมติฐานย่อย ดังนี้

2.1 หนังสือพิมพ์แนวประชานิยมและหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม สร้างกรอบการรับรู้ความรุนแรงทางทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 ในพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในการใช้คำสร้างภาพเกี่ยวกับความรุนแรงทางทางการเมืองมากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพทดสอบสมมติฐาน 2.1 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และใช้การทดสอบรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference หรือ LSD)

2.2 หนังสือพิมพ์แนวประชานิยมและหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพ-ประชานิยม สร้างกรอบการรับรู้ความรุนแรงทางทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม พ.ศ.2553 ในการกำหนดทิศทางประเด็นเป็นเชิงบวกและเชิงลบต่อฝ่ายต่างๆ มากกว่า หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพโดยจำแนกเป็นสมมติฐานย่อย ดังนี้

2.2.1 หนังสือพิมพ์แนวประชานิยมสร้างกรอบการรับรู้ความรุนแรงทางทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 ในการกำหนดทิศทางประเด็นเป็นเชิงบวกและเชิงลบต่อฝ่ายต่างๆ มากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพทดสอบสมมติฐาน 2.2.1 โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)

2.2.2 หนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยมสร้างกรอบการรับรู้ความรุนแรงทางทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 ในการกำหนดทิศทางประเด็นเป็นเชิงบวกและเชิงลบต่อฝ่ายต่างๆ มากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ทดสอบสมมติฐาน 2.2.2 โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)

2.3 หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพสร้างกรอบการรับรู้ความรุนแรงทางทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 ในการกำหนดทิศทางประเด็นตามข้อเท็จจริงต่อฝ่ายต่างๆ มากกว่าหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยมและหนังสือพิมพ์แนวประชานิยม ทดสอบสมมติฐาน 2.3 โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)

3. การใช้คำสร้างภาพเกี่ยวกับความรุนแรงทางทางการเมืองในพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีความสัมพันธ์กับการกำหนดทิศทางประเด็นในพาดหัวข่าวที่เป็นเชิงลบต่อฝ่ายต่างๆ โดยจำแนกเป็นสมมติฐานย่อย ดังนี้

3.1 การใช้คำสร้างภาพเกี่ยวกับความรุนแรงทางทางการเมืองในพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีความสัมพันธ์กับการกำหนดทิศทางประเด็นในพาดหัวข่าวที่เป็นเชิงลบต่อฝ่ายต่างๆ ทดสอบสมมติฐาน 3.1 โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)

3.2 การใช้คำสร้างภาพเกี่ยวกับความรุนแรงทางทางการเมืองในพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์มติชนมีความสัมพันธ์กับการกำหนดทิศทางประเด็นในพาดหัวข่าวที่เป็นเชิงลบต่อฝ่ายต่างๆ ทดสอบสมมติฐาน 3.2 โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)

3.3 การใช้คำสร้างภาพเกี่ยวกับความรุนแรงทางทางการเมืองในพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แนวหน้ามีความสัมพันธ์กับการกำหนดทิศทางประเด็นในพาดหัวข่าวที่เป็นเชิงลบต่อฝ่ายต่างๆ ทดสอบสมมติฐาน 3.3 โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)

ผลการวิจัย

การศึกษาภาษาพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์กับการสะท้อนเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบการกำหนดวาระข่าวสารการสะท้อนเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ในพาดหัวข่าวใหญ่หน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน และแนวหน้าที่มีต่อฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชน และฝ่ายอื่นๆ จำแนกตามความถี่ และขนาดพื้นที่

1.1 สรุปผลการวิเคราะห์ความถี่ในการระบุชื่อบุคคลและกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้กระทำการเคลื่อนไหวเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในเบื้องต้นพบว่า นสพ. พาดหัวข่าวโดยกำหนดวาระข่าวสารการสะท้อนเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองโดยการนำเสนอประเด็นความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากฝ่ายต่างๆ ใน 2 ลักษณะคือ (1) ระบุชื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้กระทำการเคลื่อนไหวไว้ในพาดหัวข่าว และ (2) ละเว้นการระบุชื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้กระทำการเคลื่อนไหว แต่ผู้อ่านทราบสาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นความเคลื่อนไหวของฝ่ายใดนั้นจากการอ่านส่วนอื่นๆ เช่น พาดหัวข่าวรอง ความนำข่าว ส่วนเชื่อม หรือเนื้อข่าว

จากกลุ่มตัวอย่างหนังสือพิมพ์ที่มีการพาดหัวข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า พาดหัวข่าวจำนวน 207 ชิ้น ระบุว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นความเคลื่อนไหวของฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนปะ.มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งโดยปรากฏที่หนังสือพิมพ์มติชนมากที่สุด อันดับสองคือฝ่ายรัฐบาลโดยปรากฏที่หนังสือพิมพ์มติชนมากที่สุดเช่นเดียวกัน และน้อยที่สุดคือฝ่ายอื่นๆ โดยปรากฏที่หนังสือพิมพ์แนวหน้ามากที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายฉบับพบว่าหนังสือพิมพ์แนวหน้าและไทยรัฐให้ความสำคัญกับการระบุว่าความเคลื่อนไหวของฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนปะ.มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งเช่นกัน ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนเป็นเพียงฉบับเดียวที่ระบุว่าความเคลื่อนไหวของฝ่ายรัฐบาลมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง

โดยกลุ่มตัวอย่างระบุว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นความเคลื่อนไหวของนปช./ แดง/ ม็อบ/ ม็อบแดง/ เสื้อแดง/ ทักษิณ/ สมุนแก้ว/ ไช้แก้ว มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง อันดับสองคือแก้ว/ ทักษิณ และอันดับสามคือ จิว/ บิ๊กจิว

กลุ่มตัวอย่างระบุว่าความเคลื่อนไหวของฝ่ายรัฐบาล โดยระบุถึงนายกฯ/ มาร์ค/ อภิสิทธิ์ มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง อันดับสองคือศอฉ. และอันดับสามคือ ทหาร

การระบุว่าเป็นความเคลื่อนไหวของฝ่ายอื่นๆ โดยเป็นความเคลื่อนไหวของพรหม./ มหา มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง อันดับสองคือคนร้าย/ ไอ้โม่ง/ มือมืด/ มือสังหาร/ มือลึกลับ/ มือที่สาม/ ผู้ต้องสงสัย/ สไนเปอร์ และอันดับสามคือ ศาลและจุฬาฯ/ อาจารย์จุฬาฯ

นอกจากนั้น จากการวิเคราะห์การละชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคลที่เป็นผู้กระทำการเคลื่อนไหวเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองพบว่า กลุ่มตัวอย่างหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับละชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคลที่เป็นผู้กระทำการเคลื่อนไหวฝ่ายรัฐบาลมากที่สุด โดยปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง โดยละการระบุเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นความเคลื่อนไหวของทหารมากที่สุด รองลงมาก็คือรัฐบาล และนายฯ/ มาร์ค/ อภิสิทธิ์ ตามลำดับ

อันดับสองคือละชื่อฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมนปช. โดยปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง โดยละการระบุเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นความเคลื่อนไหวของนปช./ แดง/ ม็อบ/ ม็อบแดง มากที่สุด

อันดับสามคือละชื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลฝ่ายอื่นๆ โดยปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง โดยละการระบุเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นความเคลื่อนไหวของคนร้าย/ ไอ้โม่ง/ มือมืด/ มือสังหาร/ มือลึกลับ/ มือที่สาม/ ผู้ต้องสงสัย มากที่สุด

1.2 สรุปผลการวิเคราะห์ในส่วนของขนาดพื้นที่

การศึกษาเรื่องขนาดพื้นที่ ผู้วิจัยใช้วิธีการวัดขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวใหญ่ (banner) ตามที่ปรากฏจริงในหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับโดยวัดขนาดพื้นที่กว้าง x ยาว ตามขนาดของกรอบพาดหัวข่าวใหญ่ เพื่อศึกษาการกำหนดวาระข่าวสารการสะท้อนเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองในเชิงปริมาณเป็นตารางเซนติเมตร

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้พื้นที่พาดหัวข่าวใหญ่กับความเคลื่อนไหวของฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมนปช.มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง โดยปรากฏใน

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุดมีขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวโดยเฉลี่ย 140.05 ตารางเซนติเมตร รองลงมาคือหนังสือพิมพ์มติชนมีขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวโดยเฉลี่ย 106.40 ตารางเซนติเมตร และน้อยที่สุดคือหนังสือพิมพ์แนวหน้ามีขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวโดยเฉลี่ย 102.38 ตารางเซนติเมตร

อันดับสองคือการให้พื้นที่พาดหัวข่าวใหญ่กับความเคลื่อนไหวของฝ่ายรัฐบาลโดยปรากฏในหนังสือพิมพ์มติชนมากที่สุดมีขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวโดยเฉลี่ย 122.06 ตารางเซนติเมตร รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวโดยเฉลี่ย 106.54 ตารางเซนติเมตร และน้อยที่สุดคือหนังสือพิมพ์แนวหน้ามีขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวโดยเฉลี่ย 104.36 ตารางเซนติเมตร

อันดับสามคือการให้พื้นที่พาดหัวข่าวใหญ่กับความเคลื่อนไหวของฝ่ายอื่นๆ โดยปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุดมีขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวโดยเฉลี่ย 67.51 ตารางเซนติเมตร รองลงมาคือหนังสือพิมพ์แนวหน้ามีขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวโดยเฉลี่ย 61.68 ตารางเซนติเมตร และน้อยที่สุดคือหนังสือพิมพ์มติชนมีขนาดพื้นที่พาดหัวข่าวโดยเฉลี่ย 59.32 ตารางเซนติเมตร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบการสร้างกรอบการรับรู้ความรุนแรงทางการเมืองช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ.2553 ในพาดหัวข่าวใหญ่หน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน และแนวหน้าที่มีต่อฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมฯ. และฝ่ายอื่นๆ ประกอบด้วย

2.1 การใช้คำสร้างภาพความรุนแรงทางการเมืองที่เป็นการระบุถึงบุคคล/กลุ่มบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน และแนวหน้าระบุชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคลฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมฯ. และฝ่ายอื่น ๆ แตกต่างกันในเรื่องของการใช้ชื่อจริง/ การใช้ชื่อเล่น/ การใช้สมญานาม/ การใช้ตำแหน่งอาชีพ/ การใช้ชื่อองค์กร-หน่วยงาน-กลุ่มบุคคล (ชื่อเต็ม)/ การใช้ชื่อองค์กร-หน่วยงาน-กลุ่มบุคคล (ชื่อย่อ)/ การใช้สัญลักษณ์

โดยที่พาดหัวข่าวใหญ่หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ ใช้ภาษาในการระบุชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคลฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชน และฝ่ายอื่นๆ ที่สร้างภาพความรุนแรงทางการเมืองเรื่อง การใช้สมญานาม เพียงอย่างเดียว โดยแสดงภาพความรุนแรงต่อการระบุชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคลฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชน และฝ่ายอื่นๆ ดังนี้

- การใช้คำสมญานามที่แสดงภาพความรุนแรงในการระบุชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคลฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชน เช่น (ไทยรัฐ: ม็อบแดง/ ม็อบ/ หัวโจก/ ม็อบเสื้อแดง) (มติชน: ม็อบ/ ม็อบมวลมหาชน) (แนวหน้า: ม็อบ/ ม็อบแดง/ หัวโจกแดง/ อนาธิปไตยแดง/ แดงหัวรุนแรง/ สมุนแมว/ ไช้แมว)

- การใช้คำสมญานามที่แสดงภาพความรุนแรงในการระบุชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคลฝ่ายอื่นๆ เช่น (ไทยรัฐ: มือมืด/ แก๊งทมิฬ/ มือสังหาร/ ม็อบชมพู) (มติชน: มื่อยิงอาร์พีจี/ ทีมยิงสืลม/ มือที่ 3/ ผู้ก่อการร้าย) (แนวหน้า: นักรบดำ/ แก๊งชุดดำ/ ไอ้โม่/ มือมืด)

2.2 การใช้คำสร้างภาพความรุนแรงทางการเมืองที่เป็นการระบุถึงเหตุการณ์ความเคลื่อนไหว

ผลการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน และแนวหน้าใช้คำสร้างภาพความรุนแรงทางการเมืองที่เป็นการระบุถึงเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชน และฝ่ายอื่นๆ ตามเกณฑ์การวิเคราะห์คำสร้างภาพ 7 ประเภทประกอบด้วยคำแสดงลักษณะ/ คำแสดงอาการและการเคลื่อนไหว/ คำแสดงอารมณ์ความรู้สึก/ คำแสดงเสียง/ คำแสดงการเปรียบเทียบ/ คำแสดงการล้อเลียนเสียดสี/ คำฉายาหรือสมญานาม (คำฉายาหรือสมญานาม ไม่นำมาวิเคราะห์ในส่วนนี้ เนื่องจากได้ถูกวิเคราะห์แล้วในส่วนของการระบุชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคล)

หนังสือพิมพ์แนวหน้าใช้คำสร้างภาพระบุเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และน้อยที่สุดคือหนังสือพิมพ์มติชน โดยใช้คำแสดงอาการและการเคลื่อนไหวที่ให้ความรุนแรง

ทางการเมืองมากที่สุด เช่น บุก/ ยึด/ ลั่น/ ถล่ม/ ป่วน/ ทะลัก เป็นต้น รองลงมาคือ คำแสดงลักษณะที่ทำให้ภาพความรุนแรงทางการเมือง เช่น ลักษณะของอาวุธ ยุทธโพรกณ์และวัตถุระเบิด/ ลักษณะการบอกจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต เป็นต้น คำแสดงการเปรียบเทียบ เช่น การเปรียบเทียบกับการทำสงคราม เช่น เคลื่อนทัพ/ ยกพล/ ล้นรบ/ การเปรียบเทียบกับพิธีกรรม เช่น เซ่น/ แห่ศพ เป็นต้น คำแสดงเสียง เช่น เสียงดังของระเบิด เช่น บีม/ ตูม เป็นต้น และน้อยที่สุดคือคำแสดงอารมณ์ที่ทำให้ภาพความรุนแรงทางการเมือง เช่น บอกความรู้สึก ผวา/ เข็มจัด/ สูดทน เป็นต้น สำหรับคำล้อเลียนเสียดสี ไม่พบว่าถูกนำมาใช้ในพาดหัวข่าวใหญ่

2.3 การกำหนดทิศทางประเด็นเชิงบวก เชิงลบ และตามข้อเท็จจริงที่มีต่อฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนปช.และฝ่ายอื่นๆ

สำหรับการกำหนดทิศทางประเด็นตามรายละเอียดหลัก (theme) ผลการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับพาดหัวข่าวใหญ่โดยกำหนดทิศทางประเด็นเชิงลบต่อฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนปช. มากที่สุด รองลงมาคือกำหนดทิศทางประเด็นเชิงลบต่อฝ่ายรัฐบาล และน้อยที่สุดคือกำหนดทิศทางประเด็นเชิงบวกต่อฝ่ายอื่นๆ

ผลการศึกษาพบว่า หากพิจารณาจากความถี่ (จำนวนครั้ง) ในการกำหนดทิศทางประเด็นพาดหัวข่าวใหญ่ หนังสือพิมพ์แนวหน้า พาดหัวข่าวใหญ่โดยกำหนดทิศทางเชิงลบต่อฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนปช. มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และน้อยที่สุดคือหนังสือพิมพ์มติชน

ส่วนการกำหนดทิศทางประเด็นเชิงลบต่อฝ่ายรัฐบาล พบว่าหนังสือพิมพ์มติชนมีมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และน้อยที่สุดคือหนังสือพิมพ์แนวหน้า

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยภาษาพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในแง่มุมต่างๆ คือ ความถี่ และปริมาณพื้นที่การกำหนดวาระข่าวสารและการกำหนดกรอบการรับรู้ ผ่านการใช้คำ

สร้างภาพ และการกำหนดทิศทางประเด็นในพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แนวประชานิยม (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ) หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (หนังสือพิมพ์มติชน) และหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม (หนังสือพิมพ์แนวหน้า) พบประเด็นที่น่าสนใจหลายประการ สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. การกำหนดวาระข่าวสารการสะท้อนเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง ด้านความถี่และขนาดพื้นที่

ผลการศึกษาพบว่า พาดหัวข่าวใหญ่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน และแนวหน้า จำนวน 207 ชิ้น ให้ความสำคัญกับการระบุเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นความเคลื่อนไหวของฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมฯ. มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง โดยปรากฏในหนังสือพิมพ์มติชนมากที่สุด อันดับสองคือฝ่ายรัฐบาลโดยปรากฏในหนังสือพิมพ์มติชนมากที่สุดเช่นเดียวกัน และให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือเหตุการณ์ที่เป็นความเคลื่อนไหวของฝ่ายอื่นๆ โดยปรากฏในหนังสือพิมพ์แนวหน้ามากที่สุด

นอกจากนั้น จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง พบว่าการละชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคลที่เป็นผู้กระทำการเคลื่อนไหวเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง พาดหัวข่าวใหญ่หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับละชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคลฝ่ายรัฐบาลมากที่สุด รองลงมาคือฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมฯ. และฝ่ายอื่นๆ ตามลำดับ โดยปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด

ส่วนการให้พื้นที่พาดหัวข่าวใหญ่หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับให้พื้นที่กับความเคลื่อนไหวของฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมฯ.มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง โดยปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์มติชน และน้อยที่สุดคือหนังสือพิมพ์แนวหน้า

อันดับสองคือให้พื้นที่พาดหัวข่าวใหญ่กับความเคลื่อนไหวของฝ่ายรัฐบาลโดยปรากฏในหนังสือพิมพ์มติชนมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และน้อยที่สุดคือหนังสือพิมพ์แนวหน้า

อันดับสามคือให้พื้นที่พาดหัวข่าวใหญ่กับความเคลื่อนไหวของฝ่ายอื่นๆ โดยปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์แนวหน้า และน้อยที่สุดคือหนังสือพิมพ์มติชน

จากการให้ความสำคัญในการระบุความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ ความรุนแรงทางการเมืองในด้านความถี่และขนาดพื้นที่ที่แตกต่างกันของ หนังสือพิมพ์แนวประชานิยม (ไทยรัฐ) หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (มติชน) และ หนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม (แนวหน้า) อธิบายได้ด้วยแนวคิดการ กำหนดวาระข่าวสาร ที่กล่าวว่า สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญช่วยให้คนเรารับทราบ และเรียนรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โลกภายนอก เนื่องจากในแต่ละวันมีข่าว หรือ เหตุการณ์เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่ด้วยข้อจำกัดในเรื่องของเนื้อที่ ทำให้ หนังสือพิมพ์เสนอข้อมูลข่าวสารได้เพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้น ด้วยเหตุนี้เอง จึงทำให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ในการเป็นผู้บอกแก่ คนอ่านว่าเรื่องอะไร/ใดควรจะต้องคิด (what to think about) จากการกำหนด ความสำคัญของประเด็นสาธารณะและเรื่องราวอื่นๆ ของสื่อมวลชน และจากการที่ สื่อมวลชนได้เน้นเอาไว้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงความคิดในหมู่ปัจเจก ชน (พีระ จิรโสภณ, 2546)

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัญญุนันท์ ตรีเสนห์จิต (2549) พบว่า บ่อยครั้งที่หนังสือพิมพ์เป็นผู้จุดประเด็นสำคัญทางการเมือง วิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอย่างกว้างขวาง แต่ด้วยกระบวนการในการทำงานของกองบรรณาธิการ ซึ่งทำหน้าที่คัดเลือก กลั่นกรอง พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญข้อมูลข่าวสารก่อน นำเสนอต่อผู้อ่าน นั่นคือ การทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดวาระว่าในช่วงเวลาดังกล่าว ประเด็นข่าวสารใดหรือหัวข้อใดที่มีความสำคัญ ประชาชนซึ่งเป็นผู้รับข่าวสารจะ ทราบว่าในช่วงเวลานั้นข่าวสารใดบ้างที่มีความสำคัญ จนกลายเป็นข้อสงสัย เกี่ยวกับการเลือกให้ความสำคัญ หรือการให้น้ำหนัก (priming) ในการนำเสนอ เรื่องราวข่าวสารบางข่าวมากกว่าข่าวอื่นๆ เพราะมีปัจจัยแอบแฝงหรือวาระ ซ่อนเร้น (hidden agenda) อยู่เบื้องหลังการนำเสนอข้อมูลข่าวสารนั้นๆ

2. การใช้คำสร้างภาพ

2.1 การใช้คำสร้างภาพความรุนแรงทางการเมืองที่เป็นการระบุนถึงบุคคล/กลุ่มบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า พาดหัวข่าวใหญ่หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ ใช้ภาษาระบุชื่อบุคคล/ กลุ่มบุคคลฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนปช. และฝ่ายอื่นๆ ที่สร้างภาพความรุนแรงทางการเมืองเรื่อง การใช้คำสมณานาม เพียงอย่างเดียว โดยให้ภาพความรุนแรงต่อการระบุชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคลฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนปช. และฝ่ายอื่นๆ

สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์รายวัน กล่าวคือ เพื่อต้องการให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสะอูดตา เกิดภาพจงใจ นักหนังสือพิมพ์จึงใช้วิธีเขียนพาดหัวข่าวด้วยภาษาพูดมากกว่าภาษามาตรฐาน โดยการนำจุดสำคัญของเรื่องมาเป็นจุดเร้าความสนใจ กระตุ้นเพื่อหันเหอารมณ์ให้ผู้อ่านมองเห็นภาพจากการอ่านข้อความพาดหัวข่าว (สนั่น ปัทมะทิน, 2535) ดังนั้นการใช้คำสมณานาม ซึ่งเป็นการระบุนถึงบุคคล/กลุ่มบุคคล ที่นักหนังสือพิมพ์ใช้เรียกแทนการเอ่ยถึงชื่อจริงของบุคคลนั้น สำหรับกรณีเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองที่เกิดขึ้น มีการให้คำสมณานามกับฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนปช. และฝ่ายอื่นๆ ที่ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นฝ่ายใด และมีส่วนในการก่อเหตุความรุนแรง หรือทำให้สถานการณ์มีความรุนแรงมากขึ้น

ตัวอย่างเช่น การใช้คำสมณานามที่แสดงภาพความรุนแรงในการระบุชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคลฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนปช. ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เช่น มือบแดง/ มือบ/ หัวโจก/ มือบเสื้อแดง หนังสือพิมพ์มติชน เช่น มือบ/ มือบมวลมหาชน หนังสือพิมพ์แนวหน้า เช่น มือบ/ มือบแดง/ หัวโจกแดง/ อนาธิปไตยแดง/ แดงหัวรุนแรง/ สมุนแมว/ ไช้แมว เป็นต้น รวมถึงการใช้คำสมณานามที่แสดงภาพความรุนแรงในการระบุชื่อบุคคล/กลุ่มบุคคลฝ่ายอื่นๆ ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เช่น มือมืด/ แก๊งทมิฬ/ มือสังหาร/ มือบชมพู หนังสือพิมพ์มติชน เช่น มือยิงอาร์พีจี/ ทีมยิงสิบลม/ มือที่ 3/ ผู้ก่อการร้าย และหนังสือพิมพ์แนวหน้า เช่น นักรบดำ/ แก๊งชุดดำ/ ไอ้โม่/ มือมืด เป็นต้น

สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องความเหมาะสมของภาษาพูดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน ของทสมา ขจรวงษ์ (2542) พบว่า การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของพาดหัวข่าวไม่เหมาะสมในเชิงจริยธรรม เพราะภาษาทำให้เกิดความเบี่ยงเบนของสาร การใช้ภาษาไม่สุภาพ การใช้ภาษาหยาบโลน และการใช้ถ้อยคำรุนแรงแก่บุคคลผู้ตกเป็นข่าว

2.2 การใช้คำสร้างภาพความรุนแรงทางการเมืองที่เป็นการระบุถึงเหตุการณ์ความเคลื่อนไหว

ในการใช้คำสร้างภาพระบุเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์แนวหน้า ใช้คำสร้างภาพความรุนแรงทางการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และน้อยที่สุดคือหนังสือพิมพ์มติชน

โดยใช้คำแสดงอาการและการเคลื่อนไหวที่ให้ภาพความรุนแรงทางการเมือง มากที่สุด เช่น บุก/ ยึด/ ลั่น/ ถล่ม/ ป่วน/ ทะลัก เป็นต้น รองลงมาคือ คำแสดงลักษณะที่ทำให้ภาพความรุนแรงทางการเมือง เช่น ลักษณะของอาวุธ ยุทโธปกรณ์และวัตถุระเบิด/ ลักษณะการบอกจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต เป็นต้น คำแสดงการเปรียบเทียบ เช่น การเปรียบเทียบกับการทำสงคราม เช่น เคลื่อนทัพ/ ยกพล/ ล้นรบ/ การเปรียบเทียบกับพิธีกรรม เช่น เซ่น/ แห่ศพ เป็นต้น คำแสดงเสียง เช่น เสียงดังของระเบิด เช่น บีม/ ตูม เป็นต้น และน้อยที่สุดคือคำแสดงอารมณ์ที่ทำให้ภาพความรุนแรงทางการเมือง เช่น บอกความรู้สึก ผวา/ เข็มจัด/ สูดทน เป็นต้น สำหรับคำล้อเลียนเสียดสีไม่ถูกใช้ในพาดหัวข่าวใหญ่

ข้อค้นพบนี้แตกต่างกับผลการศึกษาของ กนกพร จันทรมงคล (2540) ที่วิเคราะห์คำสร้างภาพจากหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและเดลินิวส์ใช้คำแสดงอาการและการเคลื่อนไหว บอกอาการให้รู้ว่าบาดเจ็บหรือถูกทำร้าย มากเป็นลำดับที่สองรองจากการใช้คำแสดงการเปรียบเทียบ โดยใช้คำแสดงการล้อเลียนเสียดสีบุคคลในคณะรัฐบาล คำแสดงอารมณ์ความรู้สึก บอกความรู้สึกท้อแท้ หดท้อกำลังใจ ผิดหวัง และคำแสดงลักษณะ บอกความทรุดโทรม เป็นต้น

จากผลการศึกษาที่แตกต่างกัน สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเนื้อหาที่ปรากฏในพาดหัวข่าวใหญ่มีความแตกต่างกันด้วยเงื่อนไขของเวลาและสถานการณ์ ช่วงเวลานั้น ทำให้นักหนังสือพิมพ์เลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปตามบริบทของเหตุการณ์ สอดคล้องกับ มาลี บุญศิริพันธ์ (2550) ที่กล่าวถึงการปฏิบัติของผู้สื่อข่าวต้องรายงานสิ่งที่เป็นความจริง (truth) ทั้งหมดเท่านั้น ต้องเสนอความจริงที่เป็นจริง (reality) ซึ่งการเลือกใช้ภาษาเพื่อสื่อความความจริงให้ได้ภาพรวมที่ถูกต้อง นับเป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งในการรายงานข้อเท็จจริง สอดคล้องกับ พรสุภา อิ่มนัย (2551) ที่พบว่านักข่าวสร้างคำให้ผู้อ่านเกิดภาพพจน์คล้ายตามที่คุณเขียนข่าวต้องการ จึงใช้คำแสดงอาการ การเคลื่อนไหว และคำแสดงการเปรียบเทียบมากกว่าคำประเภทอื่นๆ ด้วยการเลือกเฟ้นถ้อยคำอย่างหลากหลายมาใช้ในงานเขียนพาดหัวข่าว เพื่อให้ผู้อ่านสะดุดตา และมีความน่าสนใจมากกว่าการเขียนพาดหัวข่าวแบบใช้คำธรรมดา

จากผลการทดสอบสมมติฐาน หนังสือพิมพ์แนวประชานิยม (ไทยรัฐ) และหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม (แนวหน้า) ใช้คำสร้างภาพความรุนแรงทางการเมืองมากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (มติชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับแนวคิดประเภทหนังสือพิมพ์ที่ระบุว่าหนังสือพิมพ์แนวประชานิยมหรือเชิงปริมาณ และหนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม มีลักษณะการใช้ภาษาที่เต็มไปด้วยการเร้าอารมณ์โดยทันที เน้นความตื่นเต้นเร้าใจ และดึงดูดความสนใจโดยการพาดหัวข่าวตัวโต มีรูปภาพประกอบข่าวมากมาย รูปแบบการเขียนเต็มไปด้วยสีสรร มากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพที่มุ่งสนองความรู้ ความคิดเห็นเป็นสำคัญ เป็นข่าวที่มีความสลับซับซ้อนของเนื้อหาและเหตุการณ์ เน้นการวิเคราะห์เบื้องหน้าเบื้องหลัง การเจาะลึกของข้อมูลลักษณะการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ ไม่หือหวามีลักษณะค่อนข้างจริงจังมากกว่า เน้นหนักการให้รายละเอียดของข้อเท็จจริง การแสดงความคิดเห็นจะใช้เหตุผลมากกว่าเล่นสำนวนโวหาร เน้นการให้ข้อมูลของเหตุการณ์ และการดึงดูดผู้อ่านในแง่ของการชูประเด็นข่าวมากกว่า (วิลาสินี พิพิธกุล, 2550: 302-320)

2.3 การกำหนดทิศทางประเด็นเชิงบวก เชิงลบ และตามข้อเท็จจริงที่มีต่อฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนปช. และฝ่ายอื่นๆ

ผลการศึกษาพบว่า การกำหนดทิศทางประเด็นตามรายละเอียด (theme) นั้นหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับพาดหัวข่าวใหญ่โดยการกำหนดทิศทางประเด็นเชิงลบต่อฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนปช. มากที่สุด รองลงมาคือการกำหนดทิศทางประเด็นเชิงลบต่อฝ่ายรัฐบาล และน้อยที่สุดคือการกำหนดทิศทางประเด็นเชิงบวกต่อฝ่ายอื่นๆ

หากพิจารณาเป็นรายฉบับพบว่า ความถี่ (จำนวนครั้ง) ในการกำหนดทิศทางประเด็นพาดหัวข่าวใหญ่ของหนังสือพิมพ์แนวหน้า พาดหัวข่าวใหญ่โดยกำหนดทิศทางเชิงลบต่อฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมชนปช. มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และน้อยที่สุดคือหนังสือพิมพ์มติชน ทางด้านการกำหนดทิศทางประเด็นเชิงลบต่อฝ่ายรัฐบาลพบว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และน้อยที่สุดคือหนังสือพิมพ์แนวหน้า

จากผลการทดสอบสมมติฐาน หนังสือพิมพ์แนวประชานิยม (ไทยรัฐ) สร้างกรอบการรับรู้ความรุนแรงทางการเมือง ด้านการกำหนดทิศทางประเด็นเชิงบวกและเชิงลบต่อฝ่ายต่างๆ ไม่แตกต่างกับหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (มติชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนผลการทดสอบสมมติฐาน หนังสือพิมพ์กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม (แนวหน้า) สร้างกรอบการรับรู้ความรุนแรงทางการเมือง ด้านการกำหนดทิศทางประเด็นเชิงบวกและเชิงลบต่อฝ่ายต่างๆ แตกต่างกับหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (มติชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องความเป็นกลางทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย ศึกษากรณีหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน และสยามรัฐ ของ ปรียาภรณ์ พงษ์สังข์ (2544) ที่พบว่า หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพแม้จะความเป็นกลางทางการเมืองไม่มากนัก แต่มีความเป็นกลางทางการเมืองมากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ และจากผลการศึกษาของ ธงชัย มหาไตรภพ (อ้างใน มาลี บุญศิริพันธ์, 2550) ศึกษาเรื่องการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์

ไทย ผลการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพหรือเชิงคุณภาพให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านคุณค่าข่าวและความสนใจส่วนตัวของผู้เลือกข่าวมากที่สุด รองลงมาคือความสนใจของผู้อ่านและการสนองตอบนโยบายหนังสือพิมพ์ตามลำดับ ส่วนในหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณ ให้ความสำคัญกับความสนใจของผู้อ่านและคุณค่าของข่าวมากที่สุด รองลงมาคือความสนใจส่วนตัวของผู้เลือกข่าว ขณะที่นโยบายหนังสือพิมพ์เป็นปัจจัยที่น้อยมาก และที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดคือจากหนังสือพิมพ์อื่นๆ ผลการศึกษานี้เป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ มาลี บุญศิริพันธ์ (2550) ที่กล่าวถึงการรายงานข่าวอย่างเป็นกลาง คือการรายงานที่รู้จักแยกแยะ (detached) ปราศจากอคติ (unprejudiced) ไม่ใส่ความคิดเห็น (unopinionated) ไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง (uninvolved) ไม่ลำเอียง (unbias) รอบคอบ (omniscient) และไม่ผิดพลาด (infallible)

บรรณานุกรม

กนกพร จันทรมงคล. 2540. วิเคราะห์คำสร้างภาพจากหนังสือพิมพ์รายวัน.

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

กาญจนา นาคสกุล และคณะ. 2521. การใช้ภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เกล็ดไทย

กาญจนา แก้วเทพ. 2551. สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิตติยาวิดี นิลวรรณ. 2537. การวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวสารในหนังสือพิมพ์ช่วง

วิกฤตการณ์การเมืองไทย เดือนพฤษภาคม 2535. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต

คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดรุณี หิรัญรักษ์. 2543. เทคนิคการหาข่าวและการเขียนข่าวหนังสือพิมพ์.

พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นฤมล วงศ์หาญ. 2544. การวิเคราะห์เนื้อหาความรุนแรงในภาพข่าวหน้าหนึ่ง

หนังสือพิมพ์รายวันประชาชนนิคม. รายงานการวิจัย คณะนิเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

- บุญเลิศ ศุกดิลก. 2527. **สิทธิการสื่อสารในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญยงค์ เกศเทศ. 2532. **คำไทย**. กรุงเทพฯ. โอเดียนสโตร์.
- บุญส่ง พิมพ์. 2552. **ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างกลุ่มคนรักอุดรและกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่จังหวัดอุดรธานี พ.ศ.2549-2552**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประม สตะเวทิน. 2541. **การสื่อสารมวลชน: กระบวนการและทฤษฎี**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- พัชนี เสงี่ยมวิทยา, เมตตา วิวัฒนากุล และณิรันดร์ อนวัชศิริวงศ์. 2541. **แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พีระ จิโรสภณ. 2546. **เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 9-15**. นนทบุรี: สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มาลี บุญศิริพันธ์. 2526. **หลักการประเมินคุณค่าข่าว**. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. 2532. **ความเป็นกลางในการนำเสนอเนื้อหาทางหนังสือพิมพ์รายวัน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. 2550. **วารสารศาสตร์เบื้องต้น: ปรัชญาและแนวคิด**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มัทนา เจริญวงศ์. 2543. **เนื้อหาการเมืองในหนังสือพิมพ์รายวัน**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระวีวรรณ ประกอบผล. 2528. **สื่อมวลชนกับวิกฤตการณ์ทางการเมืองในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- สนั่น ปัทมะทิน. 2535. **ภาษาไทยที่สื่อมวลชนอาจใช้พลาด**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุนันท์ เกษมชัยนันท์. 2536. **ทัศนคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง: ศึกษาเปรียบเทียบผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ และผู้สื่อข่าวโทรทัศน์สายการเมือง**. สารนิพนธ์บัณฑิต สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. 2537. การสื่อสารกับการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ประสิทธิภักดิ์ แอนด์ พริ้นติ้ง.

เสถียร เขยประทับ. 2540. การสื่อสารกับการเมือง: เน้นสังคมประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อิศเรศ อุดมพิทยาคม. 2545. บทบาทของสื่อมวลชนกับความเป็นกลางทางการเมือง ศึกษากรณีของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน ช่วงระหว่าง 6 กรกฎาคม พ.ศ.2543–2546 กรกฎาคม พ.ศ.2544. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. 2550. สื่อสารมวลชนเบื้องต้น: สื่อมวลชน วัฒนธรรมและสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.